

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Tomasz Artymiuk
SSN Jarosław Matras

w sprawie R. Ś. ,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 8 marca 2023 r.
zażalenia skazanego
na postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 21 grudnia 2022 r., I KO 107/22 o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie
postępowania wobec jego oczywistej bezzasadności
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać zaskarżone postanowienie w mocy, pozostawiając bez
rozpoznania wniosek skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 21 grudnia 2022 r., I KO 107/22, odmówił przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania karnego wobec jego oczywistej bezzasadności. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że jest to już kolejny wniosek skazanego o wznowienie postępowania (wobec poprzedniego także odmówiono jego przyjęcia z uwagi na oczywistą bezzasadność – por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt V KO 18/21). Podkreślono także, że we wniosku, który zainicjować miał kolejne postępowanie w przedmiocie wznowienia skazany nie podał żadnych okoliczności, które w świetle art. 540 k.p.k. uzasadniałyby wznowienie postępowania, a

koncentrował się wyłącznie na zarysowanych przez siebie zdarzeniach, nie wykazując, jaki miałyby one mieć wpływ na przedmiotowe postępowanie karne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie nie jest zasadne i nie może prowadzić ani do zmiany, ani tym bardziej do uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Przewidziana w art. 545 § 3 k.p.k. możliwość odmowy przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania dotyczy takich sytuacji, w których wniosek pochodzi od strony postępowania (a więc jest sporządzony przy braku dochowania wymogów określonych w art. 545 § 2 k.p.k.) i jest oczywiście bezzasadny. Podjęcie takiej decyzji nie jest przy tym ograniczone wyłącznie do wskazanego w pierwszym z powołanych wyżej przepisów uprzedniego rozpoznania tych okoliczności w ramach postępowania wznowieniowego. Posłużenie się przez ustawodawcę w art. 545 § 3 k.p.k. zwrotem „w szczególności” nie pozostawia wątpliwości, że jest to wskazanie przykładowe, a katalog okoliczności, w oparciu o które możliwe jest wydanie takiego orzeczenia, ma charakter otwarty. Uznanie wniosku o wznowienie za oczywiście bezzasadny będzie miało więc miejsce również w sytuacjach, gdy w sposób oczywisty, rzucający się w oczy, wniosek ten oparty zostanie na innych podstawach niż te, które określone zostały w przepisach Rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego.

Zastosowanie trybu przewidzianego w art. 545 § 3 k.p.k. będzie możliwe zwłaszcza wtedy, gdy sąd wznowieniowy w sposób niebudzący wątpliwości stwierdzi, że żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie mieści się w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. oraz gdy nie będzie wchodzić w grę działanie tego sądu z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.).

W tym kontekście skazany powinien zaakceptować, że postępowanie wszczęte wniesieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest wniosek o wznowienie postępowania, nie ma charakteru postępowania odwoławczego, a zatem nie jest rolą sądu wznowieniowego prowadzenie kontroli instancyjnej orzeczenia objętego wnioskiem. Jest ono także odmienne od postępowania inicjowanego kasacją, w ramach którego to, w prawem przewidzianych granicach dla podstaw kasacyjnych, Sąd Najwyższy może kontrolować orzeczenie sądu

drugiej instancji. Celem postępowania wznowieniowego jest zbadanie, czy przedstawione przez wnioskodawcę dowody i fakty są nowe i jednocześnie wskazują na to, że skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze względnie – iż skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary. Podstawą wznowienia postępowania karnego może też być fakt dopuszczenia się w związku z zakończonym postępowaniem przestępstwa, jeżeli istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło ono mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.). W takim wypadku wnioskodawca obowiązany jest jednak wskazać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania takiego wyroku (art. 541 § 2 k.p.k.). Jeżeli w toku zakończonego postępowania karnego dopuszczono się przestępstwa, na co zdaje się wskazywać skazany, to aby wniosek mógł podlegać merytorycznemu badaniu przez sąd wznowieniowy, skazany powinien był wskazać na jedno z dwojakiego rodzaju orzeczeń, o których mowa była wyżej. Przesłane przez skazanego w toku postępowania zażaleniowego pismo Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 29 listopada 2022 r. (z jego treści nie wynika przy tym, czego dotyczyć ma prowadzone postępowanie karne) w żadnym wypadku nie może być uznane za wyrok skazujący albo orzeczenie stwierdzające niemożność jego wydania.

Co istotne, a o czym skazany nie powinien zapominać, sposób przeprowadzenia prawomocnie zakończonego postępowania i błędy w nim popełnione, a do takich okoliczności w swoim piśmie odwołuje się skazany, pozostają bez jakiegokolwiek znaczenia dla ewentualnego postępowania wznowieniowego, poza okolicznościami wskazanymi w art. 542 § 3 k.p.k. (te jednak w sprawie nie występują). Z pisma skazanego wynika, że czuje się niewinny. Odczucie to jednak, nawet jeżeli połączone jest ze wskazywaniem wadliwości zakończonego już postępowania karnego, nie daje w żadnym wypadku możliwości wzruszenia wyroków wydanych w zakończonym postępowaniu.

Ze wskazanych powodów ocena wniosku skazanego o wznowienie postępowania karnego jako oczywiście bezzasadnego, dokonana w zaskarżonym postanowieniu, jest prawidłowa.

Z tego też względu wniosek o wyznaczenie obrońcy musiał być pozostawiony bez rozpoznania. Jego uwzględnienie prowadziłoby bowiem do obejścia art. 545 § 3 k.p.k. Przepis ten bowiem ma służyć uwolnieniu niecelowego wdrażania procedury związanej z wezwaniem skazanego do usunięcia braków formalnych, połączonej także z wyznaczeniem obrońcy z urzędu, w sytuacji, gdy osobisty wniosek skazanego wskazuje na okoliczności, które w ogóle nie mieszczą się w ogóle w podstawach wznowienia postępowania.

Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody dla skazanego, aby w przyszłości wystąpić z kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania – w sytuacji, gdy ujawnią się nowe fakty lub dowody, wskazane w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. albo gdy wydany zostanie prawomocny wyrok skazujący za przestępstwo popełnione w związku z prawomocnie zakończonym postępowaniem, którego wznowienia żąda skazany czy też orzeczenie stwierdzające niemożność wydania takiego wyroku.

Skazany musi mieć jednocześnie świadomość tego, że ponawianie wniosków o wznowienie postępowania, jeżeli będą oparte o dotychczas wskazywane przez niego okoliczności albo wskazywać będą okoliczności niebędące podstawą wznowienia postępowania, będzie zawsze skutkowało wydaniem postanowienia o odmowie przyjęcia wniosku jako oczywiście bezzasadnego (art. 545 § 3 k.p.k.).

W tym stanie rzeczy należało orzec, jak na wstępie.

ał